

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

ΕΝΝΟΙΑ ΕΓΓΥΤΕΡΗΣ ΑΙΤΙΑΣ

Με την ασφαλιστική σύμβαση θεμελιώνεται η υποχρέωση του ασφαλιστή να αποζημιώσει τον ασφαλισμένο για ζημιές που τυχόν υποστεί λόγω καταστροφής ή βλάβης του αντικειμένου της ασφάλισης.

Για να θεμελιωθεί η ευθύνη των ασφαλιστώ και η υποχρέωση προς αποζημίωση πρέπει να υφίσταται

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ανάμεσα:

1) Στην ζημία π.χ. καταστροφή του φορτίου ΚΑΙ 2) Στο ασφαλισμένο γεγονός που προκάλεσε την ζημία (π.χ. πυρκαγιά)

Η έρευνα για την εξακρίβωση της ύπαρξης ή μη αιτιώδους συνάφειας για να καθορισθεί εάν ο ασφαλιστής ευθύνεται δεν είναι πάντοτε απλή υπόθεση.

Συνήθως δημιουργούνται προβλήματα σε περιπτώσεις που στην ζημία συνετέλεσαν περισσότερα από ένα αίτια που συνέβησαν διαδοχικά. Ακόμα μεγαλύτερα είναι τα προβλήματα σε περιπτώσεις που η ασφαλιστική κάλυψη δεν περιλαμβάνει κάποιες από τις αιτίες που προκάλεσαν τον κίνδυνο.

Παράδειγμα, φορτίο ασφαλισμένο για πυρκαγιά και όχι για προσάραξη. Το πλοίο προσaráζει και μετά την προσάραξη ξεσπά πυρκαγιά.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

(ΕΓΓΥΤΕΡΗ ΑΙΤΙΑ-CAUSA PROXIMA)

ΕΝΝΟΙΑ ΕΓΓΥΤΕΡΗΣ ΑΙΤΙΑΣ-ΘΕΩΡΙΕΣ

Έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες για την προβλήματα σχετικά με την αιτιώδη συνάφεια.

Στον χώρο του ιδιωτικού και ασφαλιστικού δικαίου η νομική αξιολόγηση προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη συνδέσμου μεταξύ αιτιών και αποτελέσματος γίνεται με βάση την θεωρία της πρόσφορης αιτίας (*causa adaequata*)

Στην ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Επικρατεί η θεωρία της ΕΓΓΥΤΕΡΗΣ ΑΙΤΙΑΣ (*causa proxima*) κάτω από την Αγγλική επίδραση.

Σύμφωνα με την θεωρία της εγγύτερης αιτίας, που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του αγγλοσαξονικού δικαίου (*common law*) για να καθορισθεί η ευθύνη ή όχι του ασφαλιστή πρέπει να εξεταστεί **το πλησιέστερο στο αποτέλεσμα** αίτιο και όχι το πιο απομακρυσμένο (*causa proxima non remota spectatur*)

Η έννοια της εγγύτητας δεν αναφέρεται στο τελευταίο χρονικά γεγονός αλλά κρίνεται από το κατά πόσο κάποιο γεγονός είχε την **καταλυτική επίδραση** στην δημιουργία του αποτελέσματος,

αν ήταν το προέχον ή γενεσιουργό αίτιο.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

(ΕΓΓΥΤΕΡΗ ΑΙΤΙΑ-CAUSA PROXIMA)

ΕΝΝΟΙΑ ΕΓΓΥΤΕΡΗΣ ΑΙΤΙΑΣ

.Η *causa proxima* μπορεί να αναζητηθεί στο αρχικό αίτιο, όταν έχουν συμβεί διαδοχικά και αδιάλειπτα μεταξύ τους γεγονότα, αφού το πρώτο χρονικά αίτιο είχε αποφασιστικό ρόλο στην πρόκληση της ζημιάς.

Ενδέχεται όμως ανάμεσα στην αιτία και το τελικό αποτέλεσμα της απώλειας να μεσολαβήσει μία άλλη αιτία που ΔΙΑΚΟΠΤΕΙ τον σύνδεσμο ανάμεσα στο αρχικό αίτιο και την συνέπεια της ζημιάς. (*novus actus interveniens*). Η μεσολάβηση αυτή δεν διακόπτει πάντα τη σειρά της αιτιότητας, εμποδίζοντας το αυθεντικό αίτιο να είναι το άμεσο δραστικό αίτιο.

Μπορεί συνεπώς να αξιολογηθεί ότι το χρονικά πλησιέστερο στην ζημία αίτιο δεν ακολούθησε ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα του προηγθέντος αιτίου, αλλά σχετιζόταν με ένα άλλο τυχαίο περιστατικό.

Πρέπει να κριθεί ποία αιτία είχε το δραστικό ρόλο για την επέλευση του κινδύνου.

Είναι δύσκολο να προσδιορισθεί η καταλυτική αιτία όταν υπάρχουν πολλές αιτίες που επέδρασαν εμμέσως στην απώλεια.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

(ΕΓΓΥΤΕΡΗ ΑΙΤΙΑ-CAUSA PROXIMA)
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Υπόθεση Leyland Shipping Co. vs. Norwich Union Fire Insurance Society (1918)

- Στην υπόθεση αυτή το πλοίο ήταν ασφαλισμένο για ναυτικούς κινδύνους (perils of the sea) με ρητή εξαίρεση για πολεμικούς κινδύνους
- Το πλοίο αρχικά τορπιλίστηκε κατά την διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου από Γερμανικό υποβρύχιο 25 μίλια πριν το λιμάνι της Χάβρης, όπου κατευθυνόταν.
- Άρχισε να παίρνει κλίση αλλά με την βοήθεια ρυμουλκών κατόρθωσε να καταφύγει στο λιμάνι της Χάβρης στην Γαλλία.
- Στο λιμάνι ξέσπασε καταιγίδα και το πλοίο άρχισε να χτυπά στην προβλήτα.
- Εξ' αιτίας της κατάστασης στην οποία βρισκόταν το πλοίο και για να μην κλείσει το λιμάνι, διατάχθηκε από τις λιμενικές αρχές να μετακινηθεί στο εξωτερικό του λιμανιού, όπου προσάραζε με την άμπωτη και επέπλεε με την πλημμυρίδα και υπέστη περαιτέρω ζημιές λόγω της θαλασσοταραχής με αποτέλεσμα να βυθισθεί μετά από δύο ημέρες.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

(ΕΓΓΥΤΕΡΗ ΑΙΤΙΑ-CAUSA PROXIMA)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Υπόθεση Leyland Shipping Co. vs. Norwich Union Fire Insurance Society (1918)

Το ερώτημα ήταν αν η απώλεια προκλήθηκε από θαλάσσιο ή πολεμικό κίνδυνο.

Οι πλοιοκτήτες ισχυρίστηκαν ότι η ζημία προκλήθηκε από θαλάσσιο κίνδυνο.

Το ανώτατο δικαστήριο (House of Lords) έκρινε ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση

- η εγγύτερη αιτία του ατυχήματος ήταν ο **τορπιλισμός**, δηλαδή ο κίνδυνος πολέμου και όχι η θαλασσοταραχή και ότι
- Η προσάραξη δεν ήταν **novus actus interveniens** (παράγων διακοπής του αιτιώδους συνδέσμου)
- Οι ασφαλιστές προστατεύονταν από την εγγύηση κατά των πολεμικών κινδύνων.

Η σειρά των γεγονότων από τον τορπιλισμό μέχρι την απώλεια ήταν συνεχής και αδιάλειπτη με κυρίαρχη αιτία στην δημιουργία του αποτελέσματος τον τορπιλισμό.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

ΜΙΑ 1906

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του ΜΙΑ 1906, αν στο ασφαλιστήριο δεν ορίζεται κάτι διαφορετικό, ο ασφαλιστής είναι υπεύθυνος για οποιαδήποτε ζημία δεν έχει προκληθεί **άμεσα** από ασφαλισμένο κίνδυνο.

Η απώλεια καλύπτεται από τον ασφαλιστή αν η εγγύτερη αιτία που την προκάλεσε καλυπτόταν από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Το βάρος της απόδειξης (burden ή onus of proof) της πρόκλησης του κινδύνου από το συγκεκριμένο –καλυπτόμενο από το ασφαλιστήριο- γεγονός, φέρει ο ασφαλισμένος.

Αν δεν έχει συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, ο ασφαλιστής μπορεί να αρνηθεί την καταβολή αποζημίωσης αν η εγγύτερη αιτία είναι **εσκεμμένη κακή συμπεριφορά (wilful misconduct)** του ασφαλισμένου (ευθύνεται όμως αν η ζημία προκλήθηκε από ασφαλισμένο κίνδυνο, ακόμα και αν η απώλεια δεν θα συνέβαινε χωρίς την αμέλεια ή κακή συμπεριφορά του πλοιάρχου ή πληρώματος) ζημιά οφειλόμενη σε αργοπορία (**delay**) (ακόμα και αν η καθυστέρηση προκλήθηκε από ασφαλισμένο κίνδυνο), συνήθης φθορά (**ordinary wear and tear**), ίδιον ελάττωμα ή παράσιτα.

ΑΙΤΙΩΔΗΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑ

Ο φόβος ότι θα επέλθει ένα περιστατικό δεν καθιστά το περιστατικό αυτό εγγύτερη αιτία της ζημιάς.

Είναι δύσκολο να προσδιορισθεί η καταλυτική αιτία όταν υπάρχουν πολλές αιτίες που επέδρασαν εμμέσως στην απώλεια.

Όταν βρεθεί το δραστικό και εγγύτερο στην ζημιά αίτιο τα άλλα αίτια μπορούν να αγνοηθούν.

➤ Στην *P. Samuel & CO v Dumas (1924)* το πλοίο εκ προθέσεως βυθίστηκε με το άνοιγμα οπές στο κύτος. Η εγγύτερη αιτία δεν ήταν η είσοδος νερού στο κύτος, αλλά η εκ προθέσεως ενέργεια της βύθισης, ενώ η είσοδος νερού αποτελεί απλώς άμεσο αποτέλεσμα της πραγματικής αιτίας.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (SUBROGATION)

Το άρθρο 14 Ν. 2496/97 προβλέπει ότι εάν ο λήπτης της ασφάλισης έχει αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας κατά τρίτου, η αξίωση περιέρχεται στον ασφαλιστή στην έκταση του ασφαλίσιματος που κατέβαλλε.

- Ο λήπτης της ασφάλισης υποχρεούται να διαφυλάξει τα δικαιώματά του κατά του τρίτου, που περιέρχονται στον ασφαλιστή. Παραβίαση της υποχρέωσης συνεπάγεται ευθύνη προς αποκατάσταση κάθε ζημιάς του ασφαλιστή.
- Οι αξιώσεις δεν παραγράφονται αν δεν συμπληρωθούν έξι μήνες από την υποκατάσταση.

Τα άρθρα 79-81 ΜΙΑ 1906 προβλέπουν ότι

- όταν ο ασφαλιστής αποζημιώνει για ολική απώλεια αναλαμβάνει το συμφέρον του ασφαλισμένου επί του ότι έχει απομείνει από το αποζημιωμένο ασφαλιζόμενο αντικείμενο και υποκαθίσταται σε όλα τα δικαιώματα και αξιώσεις του ασφαλισμένου επί του ασφαλιζομένου αντικειμένου.
- Όταν ο ασφαλιστής αποζημιώνει για μερική ζημία δεν αποκτά δικαίωμα στο ασφαλισμένο αντικείμενο αλλά υποκαθίσταται σε όλα τα δικαιώματα και αξιώσεις του ασφαλισμένου επί του ασφαλιζομένου αντικειμένου ή απορρέουσες από αυτό.